

tovnih gorstvih po letu 1975. V zadnjem delu popelje Čerņičeva bralca od Jesenic do Rateč in mu predstavi alpinistično najbolj zanimiva ostenja od Krme do Planice. Članek spremljajo tri grebenske skice, fotografije triglavske stene, Široke peči, Martuljkove skupine in ostenja od Mojstrovke do Jalovca ter celostranska fotografija škrlatiških sten v zahajajočem soncu. Vse fotografije so delo **Petra Janežiča** in v zavidljivi meri združujejo alpinistično sporočilo z lepoto gorá in kvaliteto fotografije.

DOLG SEZNAM VRHUNSKIH VZPONOV

Velik del zbornika so skrbno zbrani podatki o prvenstvenih vzponih leta 1991 v masivu Mont Blanca (oziroma v Alpah; poroča **Michel Piola**) in po svetu (poroča urednik zbornika **Bernard Domenech**). Tudi v teh poglavjih ne manjka slovenskih uspehov.

V pregledu za gorovje Mont Blanc najdemo solo vzpon S. Svetičiča v Grandes Jorasses (Pointe Croz, severna stena, Manituá, 1000 m, ED VII+/A₃ UIAA), opremljen s tehničnim opisom (skica) in s komentarjem: izjemna smer, verjetno zadnji veliki problem cele severne stene.

V sklopu »Alp« je navedena smer »No passeran« v vzhodni steni Punta Gnifetti (Monte Rosa), ki sta jo preplezala **M. Jamnik** in **B. Počkar**. Smer je označena kot ena od najtežjih v Vallaisu (poročevalec **F. Savenc**).

V Nepalju najdemo slovenske prvenstvene:

- Kangčendzenga, 8476 m, **M. Prezelj** in **A. Štremfelj**;
- Vzhodna Kumbakarna, 7468 m, **V. Furlan**, **B. Počkar**;
- Anapurna 1, 8091 m, solo vzpon **S. Svetičič**: »Dramatičen vzpon v zahodni steni,« pravi poročevalec, navede posamezne etape in opiše zares dramatičen povratak v prazno bazno taborišče. Dodana je fotografija z vrisanimi smermi.

V Peruju:

- Huascarán Sur, 6768 m, solo vzpon **P. Kozjek**.

V Boliviji:

- Illampu Norte, 6344 m, **M. Vrecka** in **M. Vrevc**;

- Illampu Sur, 6382 m, dve smeri v zahodni steni:

– »Alpos secret«, **D. Debeljak** in **T. Žerovnik** (ED + VII-/A3);

– »Paris-Texas«, **M. Jamnik**, **M. Kajzelj**.

V Argentini:

- Adela Central, 2960 m, **P. Podgornik**, zimski solo vzpon.

V Čilu (pod poglavjem Tehnični opisi):

- Fortaleza, 2775 m, vzhodna stena, **M. Lukič** in **M. Praprotnik** (vzpon iz leta 1990).

Kar dobra bera za majhno Slovenijo in za naše osamosvojitveno leto!

S. Č.

PRI TAKIH STRMINAH PADCA PREPROSTO NE SME BITI

STRMO SMUČANJE V VELIKEM VRHU

DEJAN OGRINEC

V Karavankah vzhodno nad Tržičem se vleče več kot deset kilometrov dolg izrazit greben Košute. Zelo lep in pravilen greben je viden že razmeroma od daleč. Njegovo pravilno zgradbo občudujemo skorajda od vsepovsod. S svojimi majhnimi višinskimi razlikami med posameznimi vrhovi in pravilno ravno linijo je res edinstven v naših gorah. Na severni, avstrijski strani prevladujejo strma skalna pobočja, razi in stene, na našo, južno stran pa pada v blagih travnatih strmali, ki so tu in tam prekinjene z redkimi skalnimi skoki. Le zahodnejši del grebena leži v celoti na slovenskem ozemlju.

Na planinskih kartah je ta del grebena označen z imenom »Zajmenove peči«, medtem ko domačini imenujejo ta greben in stene »Kramarica«. Greben Kramarice se dviguje do vrha Velikega vrha (2088 m), ki je znan turnosmučarski cilj. S tega popularnega vrha pa je možno smučati tudi na drugo stran gore, na sever. Seveda je tu podoba gore malce drugačna – dosti bolj strma. In te stene, lepo vidne z

mejnega prehoda na Ljubelju, nudijo s svojo zgradbo nadvse privlačne grape za strmo in težavno smučanje – smučanje po stenah, popularneje imenovano ekstremno smučanje.

Severozahodno steno Velikega vrha smo že nekaj let opazovali, vendar le bolj od daleč. Vedno nam je pritegovala pogleda grapa, lepo vidna s smučišča na Zelenici. Če s pogledom sledimo tej grapi od vrha proti dnu stene, opazimo na vrhu strmo odprto pobočje, ki se zoži v ozko grapo, konča pa z visokim skalnim skokom. Ta skok nas je vedno begal in s tem odvrčal od namere, da bi poskusili grapo presmučati. Iskreno rečeno: tudi že sama misel na poskus v tej smeri se nam je dozdevala drzno dejanje. Napaka! Da je bilo tako razmišljanje napačno, sva ugotovila z Andrejem neke nedelje minulo zimo. Šele takrat sva se zares odločila, da bi si le šla ogledat vso zadevo bolj od blizu.

Med prvotno idejo in tem oglednim izletom je preteklo veliko vode. Medtem sva smučala v južni Ameriki (Cordillera Blanca), Pamirski Himalaji, evropskih Alpah in tudi pri nas dodala

Kakšen užitek si je na vrhu gore pripeti smuči in zdrveti po skoraj navpični belini!

marsikateri biser k najini lepi zbirki strmih spuštov na smučeh.

Naposled je prišla na vrsto tudi stena Velikega vrha. Bil je že čas. »Le sneg še potrebujeva in spoprijela se bova z njeno strmino,« sva si rekla. – Nočem sicer reči, da je ta stena toliko zahtevnejša od drugih, ampak nelagoden občutek po prvem ogledovanju nama je ostal v kosteh vse do zadnje zime. Za prejšnje zime pa vsi vemo, da so bile zelo suhe in s tem najina stena neprimerna za smučanje.

OGLED ZA OGREVANJE

Na oglednem izletu – turi sva prijetno presenečena, skorajda osupla ugotovila, da vse skupaj ni tako grozno in strmo. Še več: celo možnosti za druge spuste sva našla. Glavni problem smeri je idejno rešil Andrej. Prepričal me je, da sva neke nedelje poskusila brez smuči, le plezalno opremljena, levo od omenjenega velikega skoka. Našla sva prehod in s tem ključ smeri iz ozke, strme grape po izredno strmih pobočju do gornjih pobočij stene. Seveda bi šlo tudi s spustom ob vrvi čez glavni skok, a bi bila smučarska smer s tako rešitvijo preveč okrnjena. Ko pa smo imeli celotno smer ogledano, ni bilo za nas nobenega problema več. Le še snega je manjkalo. Čakala in upala sva nanj, vmes pridno trenirala, veliko smučala po lažjih smereh in čakala na pravi dan.

Prvi je prišel na nedeljo, 12. aprila. S prijateljem Igorjem smo skupaj krenili od ljubeljske ceste po stari jahalni poti proti planini Korošici. Že kmalu, po slabi uri hoje, sva z Andrejem zavila proti stenam navzgor, Igor pa jo je ubral po dolini navzgor. Njegova želja je bila, da smuča

s sedla »Čez sedlo« (1701 m), od koder vodi nazaj v dolino prav lep turni smuk.

Sprva sva dokaj jezna hotela že vse skupaj opustiti za ta dan, saj je bilo hladno in zato sneg izredno trd. Take razmere pa so običajno prenevarne za resen poskus. Zahvaljujoč se svoji trmi sva vseeno vztrajala in hitro napredovala navzgor ter po zanimivem, strmih prehodu prišla na vršna pobočja. Tam naju je čakalo lepo presenečenje in nagrada za vztrajanje: pobočje je bilo namreč pokrito z dvajset centimetri novega snega na trdi podlagi, skratka, bile so čudovite smučarske razmere. Najina jeza se je v hipu razblinila. Smučanje nama je bilo kljub veliki izpostavljenosti pravi užitek, strm prehod z vršnih pobočij v grapo pa ravno prav zahteven, da nama je srce malce hitreje bilo. Prvo smer v tem ostenju sva odsmučala, a pravi cilj je v osrednjem delu stene, s samega vrha Velikega vrha.

PRAVO EKSTREMNO SMUČANJE

Osem dni kasneje smo v številčnejši zasedbi kljub slabši vremenski napovedi zopet odšli na isti hrib. Pridružil se nama je še Marko, spremljal pa nas je tudi Igor. A tokrat smo se odločili drugače. Na vrh smo odšli z južne strani, mimo planine Kofce in Doma na Kofcah. Ves čas smo hodili v megli in grdo govorili o vremenarjih, čeprav niso menda prav nič krivi za vreme. Megla se je tu in tam celo zgostila. Temperatura ozračja se tudi ni hotela dvigniti, kar pomeni, da je v grapah led. Vzrokov, da se odvrnemo od namere, je bilo dovolj. A zopet je bila trma močnejša.

Ko smo le prišli na vrh, smo presenečeni ugotovili, da je na južni strani celotnega grebena Košute megla, na severni strani pa popolnoma jasno, le precej vetrovno. Po kar dolgem

pogovoru, kaj bi storili, sem se odpravil peš kakih 200 višinskih metrov navzdol po pobočju. S tem smo želeli preveriti, če je morda sonce na tej strani gore kaj omehčalo do tedaj kar trdo snežno podlago. Sprva ni kazalo na boljše razmere, dejstvo, da je naša nameravana smer obrnjena na zahod in s tem izpostavljena popoldanskemu soncu, nas je prepričalo. »Gremo!« smo si dejali. Igor je odsmučal proti Kofcam, mi pa v drugo smer.

Močan veter nam je izredno motil ravnotežje na poledenem trdem snegu. Pogled v praznino navzdol je še bolj hromil ohlajene mišice.

Marko je poleg vsega snemal na video kamero, kar mu je še bolj otežilo spust v že tako težavnih razmerah. Po pričakovanju pa nam je nižje spodaj v strmi grapi končno priskočilo na pomoč popoldansko sonce. Dvignilo je temperaturo nam in snežni odeji. Začel se je lepši, a obenem še bolj strm del spusta.

Zavoj v zavoj – skoraj letiš vmes. Pri tako strmih naklonih pobočja padca ne sme biti. Tudi kakšna omehčana snežna kloža se lahko odpelje s teboj vred. A ravno pri takih naklonih in težavah je za nas največji čar in izziv.

Prismučali smo po grapi do mesta, kjer smo vedeli, da nas čaka edini možen prehod iz grape ven na odprto pobočje. Strma in izpostavljena prečka, kratek spust po vrvi, še nekaj zavojev v izredno strmih svetlu ter skok čez krajno poč – in že smo pod steno. Končali smo smučanje po dolgo zaželeni smeri. Ne vedoč, ali že obstaja kakšno ime za to smer, smo jo poimenovali »Beli ideal«.

Kasneje smo zvedeli, da je »Levi Y« pravo ime za to plezalno smer. Zakaj? Zato, ker tvori grapa, ki smo jo presmučali, s sosednjo grapo

obliko te črke. Desni krak »Y« je, jasno, že čakal na nas.

ZAKLJUČNA SMER

Naslednjo soboto smo po precej mučnem in vročem soncu v isti postavi (Andrej, Marko in jaz, le brez Igorja) prišli na že kar dobro znan vrh. Dobro seznanjeni s steno se nismo dolgo mudili na začetku (za alpiniste na koncu) smeri. Ta grapa je še lepša, bolj »pravilna« ves čas. Prej je nismo nikdar opazili, saj je skrita očem, če steno gledaš z Zelenice.

Zaradi toplega dneva smo imeli idealne snežne razmere. Čeprav ta krak grape ni nič lažji, smo ga odsmučali zares hitro, brez večjih problemov.

S tem dejanjem smo izkoristili dobre snežne razmere v tej steni in to zimo do konca. Čakali so nas še težji spusti, kot na primer Plaski Vogel v grebenu Lepega špičja. To, še težjo smer, kot so smeri v Velikem vrhu, sem kasneje presmučal sam.

Smeri smo smučali: **Andrej Zorčič** (Akademski AO), **Dejan Ogrinec** (Črnuški AO) in **Marko Paternu**.

»Beli ideal« ali levi Y: ocena VI, 500 m.

Smučali: Andrej Zorčič, Dejan Ogrinec in Marko Paternu 20. 4. 1992.

»Desni Y«: ocena VI, 500 m. Smučali: Andrej Zorčič, Dejan Ogrinec in Marko Paternu 25. 4. 1992.

»Pomladni veter«: ocena V –, mesto S6, 400 m. Smučala: Andrej Zorčič in Dejan Ogrinec 12. 4. 1992.

Iz starega, dobrega PV

Toplomer za večjo ali manjšo vnemo planinskega duha bi vam mogel biti Planinski Vestnik v svojih naročnikih. Toda ne, po tem merilu bi bila vnema članstva SPD daleč premajhna. Vsaj vsak tretji član bi moral biti naročen na Planinski Vestnik; v resnici pa je tako samo v treh podružnicah. Drugače pa je v sedmih podružnicah naročnik vsak peti član, v ostalih niti ne vselej vsak deseti. Le podružnica v Novem mestu šteje vsakega svojega drugega člana za naročnika Planinskega Vestnika; toliko naročnikov bi naše planinsko glasilo moglo najti pri članstvu sleherne podružnice SPD, pa jih tudi zasluži. Menimo namreč, da ni lahko dobiti med nami strokovnega lista, ki bi snovno in oblikovno tako napredoval in nudil toliko novega in zanimivega

planincem in neplanincem kakor Planinski Vestnik. Zakaj torej nima list več naročnikov?

Nekateri planinci nimajo tega lista, ker si sami v živem in dejanskem stiku s planinami nabirajo novih vesti in skušenj s planin in jim torej, tako mislijo, ni treba Planinskega Vestnika. Resnično je, da so se planinci v zadnjih letih v marsičem osamosvojili; tako se jim zdi, kakor da ne potrebujejo več vodstva in navodil. To utegne biti tudi vzrok, da je izmed tisočev članstva prisotnih na občnih zbora svojih podružnic le majhen odstotek. Toda če je to resnično, je vendar še vprašanje, ali to pomanjkanje požrtvovalnosti za skupno planinsko stvar ni le znamenje, da v našem organiziranem in neorganiziranem planinstvu nekaj ni dognano ali dozorelo.

PV 1939, št. 11 (333)